

ФІНАНСИ ТА БАНКІВСЬКА СПРАВА

УДК 336.5:330.34

КАНЄВА Тетяна, к. е. н., доцент, декан факультету фінансів та банківської справи КНТЕУ

ДУМІКЯН Артур, аспірант кафедри фінансів КНТЕУ

ВИДАТКИ БЮДЖЕТУ ЯК СКЛАДОВА ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ КРАЇНИ

Досліджено питання, пов'язані з визначенням сутності та змісту бюджетних видатків. Розглянуто підходи до встановлення призначення бюджетних видатків у контексті впливу цього економічного інструменту на стан соціального та економічного розвитку держави. Проаналізовано розміри доходів та видатків державного і зведеного бюджетів. Доведено існування тенденції до нерівномірного зростання обсягів видаткової частини відносно дохідної. З'ясовано, що протягом останніх років бюджетні видатки зростали швидше за обсяг ВВП. Обґрунтовано, що бюджетні видатки за умов оптимізації їх обсягів та структури можуть стати потужним інструментом для стимулювання розвитку економічних процесів. Проаналізовано динаміку бюджетних видатків за основними видами класифікації.

Ключові слова: зведений бюджет, державний бюджет, доходи бюджету, бюджетні видатки, класифікація бюджетних видатків.

Канева Т., Думикян А. Расходы бюджета как составляющая экономического развития страны. Исследованы вопросы, связанные с определением сущности и содержания бюджетных расходов. Рассмотрены подходы к установлению назначения бюджетных расходов в контексте влияния этого экономического инструмента на состояние социального и экономического развития государства. Проанализированы размеры доходов и расходов государственного и сводного бюджетов. Доказано наличие тенденции к неравномерному росту объемов расходной части по отношению к доходной. Установлено, что в течение последних лет, бюджетные расходы росли быстрее, чем объем ВВП. Обосновано, что бюджетные расходы в условиях оптимизации их объемов и структуры могут стать мощным инструментом для стимулирования развития экономических процессов. Проанализирована динамика бюджетных расходов по основным видам классификации.

Ключевые слова: сводный бюджет, государственный бюджет, доходы бюджета, бюджетные расходы, классификация бюджетных расходов.

© Канева Т., Думікян А., 2017

ISSN 1727-9313. ВІСНИК КНТЕУ. 2017. № 1 83

Постановка проблеми. Проблематика дослідження процесу управління бюджетними видатками є однією з найбільш актуальних для нашої країни. Попри запровадження підходів до програмно-цільового бюджетування, казначейського обслуговування, постійного планування та прогнозування обсягів видатків, видаткова частина стабільно перевищує дохідну, що, своєю чергою, призводить до виникнення дефіциту бюджету, який здебільшого покривається за рахунок запозичених коштів. Це призводить до зростання обсягів державного боргу.

Актуальною також залишається проблема ефективного управління та контролю за використанням бюджетних видатків. Навіть попри наявність всієї сукупності методів планування, нормативно-правових та законодавчих актів за цим напрямком, непоодинокими є випадки нецільового використання коштів з бюджетів різних рівнів, що особливо небезпечно за умов постійного дефіциту бюджету.

Нині через перманентне повторення економічних криз та загострення негативних тенденцій соціально-політичного характеру питання забезпечення оптимального рівня бюджетних видатків є одним з найбільш пріоритетних. Враховуючи, що за рахунок державного бюджету перерозподіляється понад 30 % ВВП країни, в умовах нестабільності вітчизняної економіки необхідно переосмислити існуючі підходи до визначення ключових напрямів, цілей та завдань, на які будуть спрямовуватись бюджетні видатки.

Бюджетні видатки як основний інструмент впливу на всі процеси у країні мають забезпечити подальшу стабілізацію та відновлення економічного зростання в державі шляхом повного використання внутрішнього потенціалу розвитку країни.

Таким чином, протиріччя, що виникають через необхідність забезпечення оптимальних параметрів економічного та соціального розвитку, з одного боку, та постійний дефіцит бюджету – з іншого, обумовлюють актуальність та необхідність дослідження цієї проблематики.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Бюджет, його дохідна та видаткова частини завжди були і є об'єктом дослідження як зарубіжних, так і вітчизняних вчених-економістів. Теоретичні засади сутності бюджетних відносин досліджували ще класики економічної думки: Дж. Б'юкенен, М. Масгрейв [1], А. Вагнер, Дж. Кейнс, Ф. Кене, А. Маршалл, Ф. Нітті, В. Парето, В. Петті, К. Рау, Д. Рікардо та ін. Проблемам забезпечення ефективності бюджетного процесу приділяли увагу вітчизняні дослідники, серед яких: Л. Тарангул, І. Запатріна, І. Чугунов, Т. Набока [2–6], С. Буковинський, О. Василик, Ю. Пасічник, С. Юрій, В. Федосов та ін.

Відаючи належне науковцям, які різнобічно досліджували питання бюджетних видатків, слід визнати, що деякі питання все ще

залишаються недостатньо розкритими. Зокрема потребують подальшого аналізу напрямки бюджетних видатків з урахуванням наявності економічної кризи та гострого дефіциту бюджетних коштів.

Метою статті є дослідження сутності бюджетних видатків та визначення оптимальних напрямів їх використання з урахуванням сучасних тенденцій розвитку економіки.

Матеріали та методи. Застосовано сукупність наукових методів і підходів, у тому числі системний, структурний, порівняльний, факторний, аналізу та синтезу, що дозволило реалізувати концептуальну єдність дослідження.

Результати дослідження. Бюджетні видатки відіграють ключову роль у реалізації державою соціальної та економічної політики. Адже саме через них державною реалізуються покладені на неї функції та завдання щодо соціального та економічного розвитку. Крім цього, через видатки простежується взаємозалежність між економікою і державними фінансами, і навіть взаємовідносини між окремими країнами. Аналізуючи склад та структуру видатків бюджету країни, можна зробити висновки щодо її економічного та соціального розвитку, стану окремих напрямків та галузей протягом певного періоду часу.

Бюджетні видатки є частиною перерозподільних відносин, які виникають між державою, господарюючими суб'єктами та домогосподарствами в процесі перерозподілу коштів між різними територіями, окремими галузями економіки чи соціально відмінними за фінансовим рівнем громадянами. Через бюджетні видатки держава надає найбільш важливі для суспільства послуги у сфері економіки, соціального забезпечення, правоохоронної діяльності, оборони тощо. Також за рахунок бюджетних видатків досягаються компроміси та врегульовуються інтереси всіх верств населення [1].

Попри застосування підходів до бюджетно-кошторисного фінансування і навіть з урахуванням усіх змін у напрямку контролю за використанням коштів бюджетів різних рівнів, існуючу систему управління бюджетними видатками можна вважати недосконалою. Про це (напрямку чи опосередковано) свідчать такі факти: наявність постійного дефіциту державного бюджету; велика кількість напрямків, зокрема найбільш пріоритетні для подальшого розвитку і зростання економіки галузі фінансуються вкрай обмежено (наука, інновації); обсяги державного боргу та витрати на його обслуговування постійно збільшуються; стратегічні та тактичні завдання економічного та соціального розвитку не досягаються або досягаються обмежено; якість та рівень життя населення постійно падає [7].

Крім притаманних усьому періоду існування незалежної України проблем із забезпеченням ефективного використання коштів бюджетів різних рівнів, останніми роками ситуація значно ускладнилась через вкрай негативні чинники зовнішнього та внутрішнього характеру.

Складна соціально-політична криза, втрата частини території, а отже, і надходжень до державного бюджету призвели до стрімкого погіршення стану державних фінансів. При тому, що розміри доходів державного та зведеного бюджетів зростали досить повільно, видатки мали сталу тенденцію до збільшення. Дані щодо стану виконання доходів та видатків зведеного та державного бюджетів наведено в *табл. 1*.

Таблиця 1

**Доходи та видатки зведеного та державного бюджетів
у 2011–2015 рр., млн грн**

Показники	2011	2012	2013	2014	2015
Доходи зведеного бюджету	398 553.6	445 525.3	442 788.7	456 067.3	652 031.0
Видатки зведеного бюджету	416 853.6	492 454.7	505 843.8	523 125.7	679 871.4
Доходи державного бюджету	314 616.9	346 054.0	339 226.9	357 084.2	534 694.8
Видатки державного бюджету	333 459.5	395 681.5	403 456.1	430 217.8	576 911.4

Джерело: складено за даними [8]

Як видно з наведених у *табл. 1* даних, починаючи з 2012 р., помітна тенденція значного перевищення видатків над доходами як державного, так і зведеного бюджетів. Протягом 2012–2014 рр. спостерігалось стрімке зростання обсягів видатків, при тому, що дохідна частина або взагалі зменшувалась, або зростала набагато меншими темпами, ніж видатки. У 2013 р. обсяги доходів зведеного бюджету вперше з періоду фінансової кризи 2008–2009 рр. не зросли, а навпаки знизились. При тому, що обсяги доходів у 2013 р. знизились у абсолютних цифрах на 2736.6 млн грн, розміри видатків навпаки зросли на 13389.1 млн грн. Виник суттєвий дисбаланс між видатками та доходами. У 2014 р. погіршення стану збалансованості зведеного та державного бюджетів зумовлено не зниженням доходів державного бюджету, а, аналогічно з 2013 р., стрімким зростанням видатків.

Негативні тенденції стану державних фінансів та розбалансування дохідної та видаткової частин зведеного бюджетів призвели до стрімкого зростання дефіциту, який досяг максимального показника у 2013 р. та 2014 р., відповідно 63590.3 та 72030.5 млн грн. Щодо 2015 р., то дефіцит зведеного бюджету був найнижчим, починаючи з 2011 р., і становив 30898.2 млн грн, що у 2.33 раза нижче, ніж у попередньому 2014 р.

Позитивною є також тенденція щодо зростання обсягів бюджетних надходжень, темпи якого порівняно з докризовим 2011 р. становили 163.6 % (652031 млн грн у 2015 р. порівняно з 398553.6 млн грн у 2011 р.). Практично симетрично зростали й обсяги бюджетних видатків.

Так, порівняно з 2011 р. темпи їх зростання були навіть дещо нижчими, ніж темпи зростання доходів і становили 163.1 % (679871.4 млн грн у 2015 р. порівняно з 416 853.6 млн грн у 2011 р.). Таким чином, динаміка змін бюджетних доходів і видатків свідчить про тенденцію до покращання стану в напрямку досягнення збалансованості зведеного бюджету. Поряд з тим, звертає на себе увагу посилення проблеми обслуговування державного боргу, який, починаючи з 2011 р., збільшився у 3.6 раза (з 473122 млн грн у 2011 р. до 1708180 млн грн у 2016 р.).

При дослідженні сутності бюджетних видатків та їх впливу на економічні процеси слід враховувати, що велике значення має не лише рівень асигнувань, але, передусім, їх структура. Так, окремі з напрямків, що фінансуються з бюджету, є більш орієнтованими на досягнення економічного розвитку, а інші більшою мірою спрямовані на поточне споживання. До найбільш перспективних, з точки зору подальшого економічного зростання, напрямків, що можуть впливати на значення показника ВВП, можна віднести: створення необхідних умов та інфраструктури для стимулювання інноваційно-інвестиційної діяльності; вдосконалення організаційних та економічних механізмів державного управління, їх оптимізація з метою збільшення ефективності при зменшенні загального рівня витрат; створення умов для розбудови потужних науково-технологічних центрів та забезпечення їх зв'язку з підприємствами реального сектора економіки; підвищення якості та рівня використання людського потенціалу розвитку шляхом покращання рівня освіти, медицини, природного середовища тощо [3].

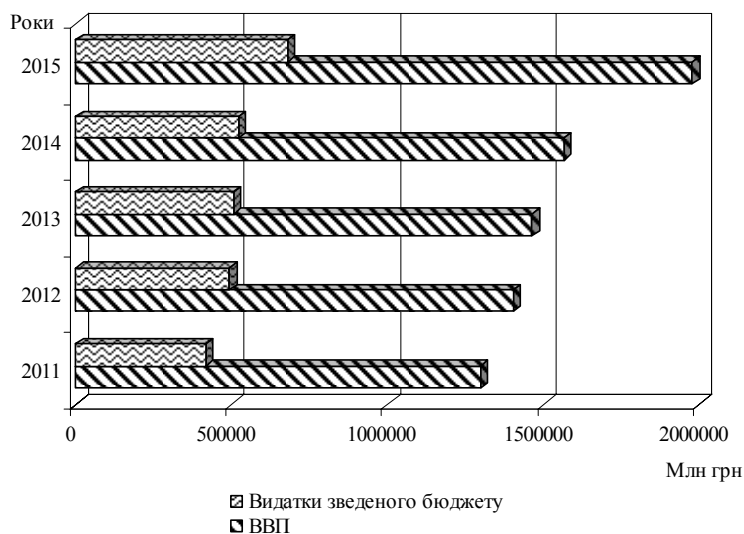
У сучасних умовах одним з основних напрямків є видатки на оборону, за рахунок яких забезпечується соціально-політична стабільність у країні, що, своєю чергою, слугує підґрунтям для подальшої стабілізації, у тому числі, в економічній сфері.

Дієвість видатків бюджету визначається ступенем їх впливу та сприяння на вирішення завдань економічного та соціального розвитку країни в існуючих внутрішніх та зовнішніх умовах, виходячи з необхідності перерозподілу фінансових ресурсів для забезпечення соціальної справедливості, потреби забезпечувати певний рівень суспільних послуг, наявності неефективної системи державного управління, зокрема у сфері фінансів. Вагомим завданням на цьому етапі трансформаційних змін в економіці є визначення шляхів та засобів більш виваженого використання наявних фінансових ресурсів з метою досягнення максимального ступеня задоволення існуючих потреб суспільного розвитку [4].

Бюджетне регулювання у сфері видатків у наступних бюджетних періодах повинне бути спрямоване на підвищення рівня та якості життя населення – це має стати основною метою бюджетної політики, виконання зобов'язань перед громадянами, підтримки стратегічних та інноваційних галузей, створення потенціалу для стійкого економічного

розвитку, що забезпечить нові робочі місця, збільшення заробітної плати в економіці, розширення фінансових можливостей держави. Необхідно продовжити здійснення бюджетної політики, спрямованої на посилення ефективності управління суспільними фінансами, впровадження комплексу заходів з оптимізації видаткових зобов'язань, підвищення ефективності бюджетних видатків. Підвищення ефективності видатків бюджетів у системі державного регулювання необхідно розглядати як вагомий частину реформування бюджетного процесу, що вимагає розробки відповідних заходів з оптимізації бюджетних видатків. Питання забезпечення ефективності використання коштів бюджету на всіх стадіях бюджетного процесу все більш вагомого значення набувають у контексті необхідності реалізації встановлених завдань соціально-економічного розвитку, бюджетної політики, програмних документів з підтримки відповідних сфер економіки в існуючих умовах обмеженості фінансових ресурсів і постійно зростаючих потреб щодо видатків економіки та суспільства [5].

Для виявлення напрямків та характеру впливу, який можуть мати бюджетні видатки на ВВП, доречно більш детально розглянути динаміку зміни даних показників за 2011–2015 рр. (рисунок).

Динаміка видатків зведеного бюджету відносно ВВП у 2011–2015 рр., млн грн [9]

У ході аналізу динаміки зростання обсягів ВВП та видатків зведеного бюджету виявлено, що ВВП протягом зазначеного періоду зростало меншими темпами: починаючи з 2011 р. по 2015 р., темпи зростання ВВП становили 152 %, тоді як темпи зростання видатків зведеного бюджету – 163 %. Такі показники свідчать про те, що

бюджетні видатки протягом досліджуваного періоду не відповідали показникам економічного розвитку. Цей висновок є об'єктивним через наявність значних загроз економічного та соціально-політичного характеру, які були характерними для даного періоду.

Досліджуючи динаміку співвідношення ВВП до видатків зведеного бюджету, виявлено відносну сталість перерозподілу ВВП через зведений бюджет. Так, протягом усього досліджуваного періоду, попри значні економічні коливання, які супроводжували економічний розвиток, рівень перерозподілу був приблизно однаковим і не перевищував 35 %.

Відповідно до положень вітчизняного Бюджетного кодексу, видатки класифікують за: програмами що фінансуються за рахунок бюджету (програмна класифікація); головними розпорядниками (відомча класифікація); здійснюваними функціями (функціональна класифікація); економічною сутністю здійснюваних операцій (економічна класифікація) [10].

Найбільш розповсюдженою є систематизація бюджетних видатків відповідно до функціональної та економічної класифікацій. Більш детально структуру видатків зведеного бюджету протягом досліджуваного періоду за даними видами класифікації наведено у *табл. 2*.

Результати аналізу структури видатків відповідно до функціональної класифікації свідчать про стрімке зростання видатків на оборону, які у 2015 р. порівняно з 2011 р. збільшились у 3.9 раза. Проте, враховуючи складні соціально-політичні умови, зростання бюджетних видатків за цим напрямком є об'єктивно обумовленим.

Найбільш кризовим порівняно з іншими роками можна вважати 2014 р., адже саме в цей період практично за всіма основними напрямками спостерігалось зниження показників. Найбільш негативними були тенденції щодо фінансування соціального захисту та соціального забезпечення, освіти, медицини, охорони навколишнього середовища та економічної діяльності. Такий стан бюджетних видатків разом з девальвацією національної грошової одиниці мав негативні наслідки, що вплинуло на соціальну ситуацію в державі.

Певною мірою нівелювати негативні наслідки попереднього періоду вдалось протягом 2015 р., коли практично за всіма напрямками, крім фінансування житлово-комунального господарства, спостерігалось зростання, що свідчить про позитивні тенденції та економічне пожвавлення. Так, порівняно з докризовим 2011 р. темпи зростання бюджетних видатків на соціальне забезпечення та захист становили 167 %. Поряд з тим, враховуючи рівень інфляції, зростання цін практично на всі групи товарів та комунальні послуги, видатки, пов'язані з соціальною підтримкою населення, мають бути збільшені. Адже основним завданням бюджетних видатків насамперед має бути забезпечення належного рівня життя громадян.

Динаміка видатків зведеного бюджету за функціональною та економічною ознаками протягом 2011–2015 рр., млн грн

Спрямування видатків		2011	2012	2013	2014	2015
За функціональною класифікацією	Загальнодержавні функції	49875	54590	61702.2	76845.9	117642
	Оборона	13242	14487	14844.4	27365.5	52015.8
	Громадський порядок, безпека та судова влада	32638	36681	39409.2	44864.6	54963.0
	Економічна діяльність	57124	62377	50757.8	43637.6	56257.3
	Охорона навколишнього природного середовища	3890.7	5297.9	5594.2	3481.7	5529.7
	Житлово-комунальне господарство	8679.3	20059.6	7704.7	17808.5	15700.4
	Охорона здоров'я	48962	58453.9	61568.8	57150.1	71001.1
	Духовний та фізичний розвиток	10755	13639.6	13661.2	13857.7	16228.3
	Освіта	86254	101561	105539	100110	114194
	Соціальний захист та соціальне забезпечення	105435	125307	145063	138005	176340
	Усього видатків	416855	492454	505845	523127	679872
За економічною класифікацією	Поточні видатки	374907	451709	476464	502926	633119
	Оплата праці і нарахування на заробітну плату	135077.6	157484.6	167677	162453	185566
	Використання товарів і послуг	86490	99767	99111	107950	142695
	Обслуговування боргових зобов'язань	25632	27000	35904.2	52483.5	88484.0
	Поточні трансферти	24988	43777	29712.6	37248.8	27217.2
	Соціальне забезпечення	100575	118958	139515	133825	170411
	Інші поточні видатки	2 145.6	4 722.3	4 544.5	8 965.4	18746.0
	Капітальні видатки	41947	40745.2	29380.2	20199.7	46752.6
	Придбання основного капіталу	20891.9	21770.5	17061.8	14626.0	35758.2
	Капітальні трансферти	21055	18974.7	12318.4	5 573.6	10994.4
	Усього видатків	416854	492455	505844	523126	679871

Джерело: складено за [11].

Щодо економічної ознаки класифікації видатків, звертає на себе увагу надзвичайно стрімке зростання їх обсягу на обслуговування боргових зобов'язань, які зросли за вказаний період майже у 3.5 раза. Найбільшими розміри видатків на обслуговування боргових зобов'язань були у 2015 р., коли становили 13 % від загальних витрат зведеного бюджету. Такий рівень витрат на обслуговування боргових зобов'язань є негативним явищем для економіки, адже ці витрати за своєю сутністю – непродуктивні і здебільшого використовувались для покриття бюджетного дефіциту, а не на розвиток напрямків, які б могли у перспективі сприяти економічному зростанню та перетворенню вітчизняної моделі економіки на інноваційну.

Висновки. Бюджетні видатки як один з основних інструментів перерозподілу ВВП відіграють ключову роль в економічному розвитку держави, а тому їх обсяги та структура має бути оптимізована відповідно до основних завдань соціальної та економічної політики держави в певний період часу.

Аналіз динаміки доходів та видатків бюджету протягом 2011–2015 рр. дає розуміння того, що його видаткова частина постійно перевищувала дохідну. Це призводило до зростання обсягів бюджетного дефіциту, а у підсумку – до накопичення обсягів державного боргу.

Дослідження темпів зростання основного макроекономічного показника – ВВП та обсягів бюджетних видатків виявило, що протягом останніх років темпи зростання бюджетних видатків перевищували темпи зростання ВВП. Це свідчить про те, що обсяги бюджетних видатків не відповідають темпам економічного зростання, а тому їх розміри та структура потребують корегування.

Протягом останніх років спостерігались негативні тенденції, які, в тому числі, прямо вплинули на стан державних фінансів, у результаті чого змінювалась і структура бюджетних видатків: суттєво зростали видатки на оборону та обслуговування боргових зобов'язань, тоді як витрати на соціальне забезпечення або взагалі зменшувалися, або зростали набагато меншими темпами.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Б'юкенен Дж., Масгрейв М. Суспільні фінанси і суспільний вибір ; пер. з англ. Київ : Києво-Могилян. акад., 2004. 176 с.
2. *Бюджетна підтримка та податкове стимулювання національної економіки України* : монографія / за ред. Л. Л. Тарангул. Ірпінь ; Київ : Фенікс, 2012. 532 с.
3. *Запартіна І. В., Лебеда Т. Б.* Програмно-цільовий метод бюджетування у контексті стратегічного та середньострокового планування. *Фінанси України.* 2006. № 10. С. 18–31.
4. *Чугунов І. Я.* Довгострокова бюджетна стратегія у системі економічної циклічності. *Вісн. Київ. нац. торг.-екон. ун-ту.* 2014. № 5. С. 64–77.
5. *Чугунов І. Я., Макогон В. Д.* Бюджетно-податкова політика в умовах інституційних перетворень. *Вісн. Київ. нац. торг.-екон. ун-ту.* 2014. № 4. С. 79–91.
6. *Набока Т. С.* Управління видатками бюджету та напрями його вдосконалення в Україні. Київ : КНЕУ, 2015. 345 с.
7. *Коляда Т. А.* Фінансування видатків на економічну діяльність у контексті реалізації сучасної бюджетної політики держави. *Економіка промисловості.* 2014. № 3. С. 13–24.
8. *Інформація* про стан виконання зведеного та державного бюджету 2011–2015 рр. URL : http://minfin.kmu.gov.ua/control/uk/publish/archive/main?cat_id=77643.
9. *Макроекономічні показники.* Офіційний сайт Нац. банку України. URL : http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=57896.
10. *Бюджетний кодекс України* від 8 лип. 2010 р., зі змін. та доповн. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2456-17/page>.

11. Виконання Державного бюджету : Офіційний сайт Держ. казначейської служби України. URL : <http://www.treasury.gov.ua/main/uk/doccatalog/list?currDir=146477>.

Стаття надійшла до редакції 15.12.2016.

Kanyeva T., Dumikian A. Budget expenditures as a constituent of economic development of Ukraine.

Background. Despite the introduction of approaches to program budgeting, treasury services, continuous planning and forecasting expenditures, expenditures of consistently exceeding revenue, which in turn leads to a deficit that is mostly covered by borrowed funds. Much also remains the problem of effective management and control over budget expenditures. Given that the state budget is redistributed over 30 % of GDP, in conditions of instability of the national economy needs to rethink existing approaches to identify key trends, goals and objectives, which will be directed budget expenditures.

Analysis of recent research and publications has shown that despite the presence of certain scientific achievements, some issues are still not open. In particular areas requiring further analysis of expenditure given the presence of acute economic crisis and budget deficit.

The **aim** of this article – the essence of research expenditure and determine the optimal directions for their use with current trends in the economy.

Materials and methods. Applied a set of scientific methods and approaches, including systemic, structural, comparative, factorial analysis and synthesis, allowing realize conceptual integrity of the study.

Results. In the study of the nature of budget expenditures and their impact on economic processes should consider that important is not only the level of appropriations, but, above all, their structure. Thus, some of the areas that are financed from the budget, are more focused on achieving economic development and other largely focused on current consumption.

The difficult socio-political crisis, the loss of territory, and hence government revenue, have led to a rapid deterioration of state finances. The analysis of the income and expenditure budget for 2011–2015. Gives an understanding of its expenditure always exceeded revenue, which led to an increase in the budget deficit, and ultimately – to the accumulation of public debt.

Research growth rates of key macroeconomic indicators – GDP and expenditure showed that in recent years the rate of growth of budget expenditures exceeded GDP growth. This accordingly indicates that the volume of budget expenditures do not meet economic growth, and therefore need to adjust their size and structure.

Conclusion. Budget expenditures as one of the main tools of GDP redistribution played a key role in the economic development of the country, but because of the volume and structure should be optimized in accordance with the main objectives of social and economic policy in a certain period of time.

In recent years observed negative trends, which, including direct impact on public finances, leaving unchanged the structure of expenditure, significantly increased spending on defense and debt servicing, while expenditure on social security or even decreased or grow at a much slower pace.

Budgetary adjustment in spending in the coming fiscal years should be directed to increase the level and quality of life – this should be the main goal of fiscal policy obligations to citizens, support strategic industries and innovative, creating the potential for sustainable economic development. To solve social problems need sustainable economic growth which will provide new jobs, increase wages in the economy, the expansion of the financial capacity of the state.

Keywords: consolidated budget, state budget, budget revenues, budget expenditures, expenditure classification.

REFERENCES

1. *B'jukenen Dzh.*, Masg'rejv M. Suspil'ni finansy i suspil'nyj vybir ; per. z angl. Kyi'v : Kyjevo-Mogylyan. akad., 2004. 176 s.
2. *Bjudzhetna pidtrymka ta podatkovye stymuljuvannja nacional'noi' ekonomiky Ukrai'ny* : monografija / za red. L. L. Tarangul. Irpin' ; Kyi'v : Feniks, 2012. 532 s.
3. *Zapatrina I. V.*, Lebeda T. B. Programno-cil'ovyj metod bjudzhetuvannja u konteksti strategichnogo ta seredn'ostrokovogo planuvannja. Finansy Ukrai'ny. 2006. № 10. S. 18–31.
4. *Chugunov I. Ja.* Dovgostrokova bjudzhetna strategija u systemi ekonomichnoi' cyklichnosti. Visn. Kyi'v. nac. torg.-ekon. un-tu. 2014. № 5. S. 64–77.
5. *Chugunov I. Ja.*, Makogon V. D. Bjudzhetno-podatкова polityka v umovah instytucijnyh peretvoren'. Visn. Kyi'v. nac. torg.-ekon. un-tu. 2014. № 4. S. 79–91.
6. *Naboka T. S.* Upravlinnja vydatkamy bjudzhetu ta naprjamy jogo vdoskonalennja v Ukrai'ni. Kyi'v : KNEU, 2015. 345 s.
7. *Koljada T. A.* Finansuvannja vydatkiv na ekonomichnu dijial'nist' u konteksti realizacii' suchasnoi' bjudzhetnoi' polityky derzhavy. Ekonomika promyslovosti. 2014. № 3. S. 13–24.
8. *Informacija* pro stan vykonannja zvedenogo ta derzhavnogo bjudzhetu 2011–2015 rr. URL : http://minfin.kmu.gov.ua/control/uk/publish/archive/main?cat_id=77643.
9. *Makroekonomichni pokaznyky*. Oficijnyj sajt Nac. banku Ukrai'ny. URL : http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=57896.
10. *Bjudzhetnyj kodeks* Ukrai'ny vid 8 lyp. 2010 r., zi zmin. ta dopovn. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2456-17/page>.
11. *Vykonannja* Derzhavnogo bjudzhetu : Oficijnyj sajt Derzh. kaznachejs'koi' sluzhby Ukrai'ny. URL : <http://www.treasury.gov.ua/main/uk/doccatalog/list?currDir=146477>.